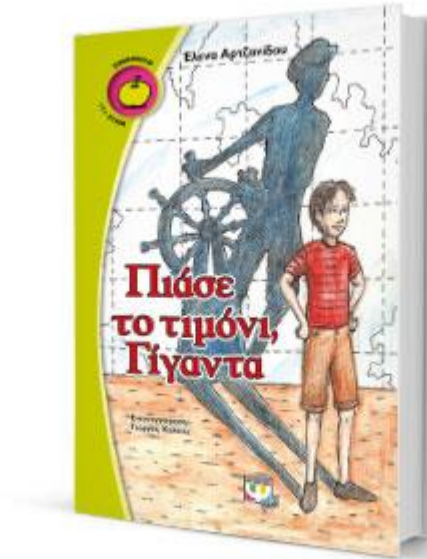

Έλενα Αρτζανίδου: «Πιάσε το τιμόνι, Γίγαντα» κριτική της Χρύσας Κουράκη

Κατηγορία: ΝΕΑΝΙΚΑ - ΕΦΗΒΙΚΑ

Δημοσιεύτηκε Δευτέρα, 10 Απριλίου 2017 09:00

κείμενο: Χρύσα Κουράκη

Το βιβλίο ***Πιάσε το τιμόνι, Γίγαντα*** της Έλενας Αρτζανίδου αναφέρεται σε ένα αγόρι που η μοίρα και η φύση το σημάδεψαν. Ο Αργύρης ζει με τη μάνα και τη «σαλεμένη» γιαγιά του από τότε που ο πατέρας του τους εγκατέλειψε. Ο Αργύρης, ή αλλιώς «Γίγαντας», όπως τον αποκαλεί ο μοναδικός φίλος και προστάτης της οικογένειας, ο «Γόης», κουβαλώντας ένα μεγάλο φορτίο, αναλαμβάνει να στηρίξει ως προστάτης την οικογένειά του. Παρατάει το σχολείο και αρχίζει να δουλεύει στο καΐκι μαζί με τον καπετάνιο, τον Γόη, προκειμένου να βοηθήσει να ξεπληρωθούν τα χρέη που έχει αφήσει πίσω ο πατέρας του.

Ο βασικός ήρωας λοιπόν της ιστορίας είναι ένας έφηβος, βγαλμένος από μια άλλη δεκαετία, που παλεύει όχι μόνο για την επιβίωση, αλλά και για την αναζήτηση της προσωπικής του ταυτότητας. Στιγματισμένος από τη μικρή κοινωνία του νησιού βιώνει την απώλεια και την απόρριψη του πατέρα του. Ο πατέρας τον εγκατέλειψε, με αποτέλεσμα ο Γίγαντας να ωριμάσει πρόωρα. Γιατί το παρατσούκλι «Γίγαντας» εδώ έχει μετωνυμική σημασία. Ο Αργύρης είναι κοντός, απόμακρος και χαμένος στον κόσμο του, αλλά στην ουσία είναι γίγαντας στην ψυχή και στο μυαλό. Γίγαντας στην αντιμετώπιση όλων των δυσκολιών που του έφερε η ζωή. Γίγαντας ακόμη και στον ανεκπλήρωτο έρωτά του με τη Μαρίνα, μέσα από τον οποίο διαφαίνονται ακόμη κάποιες πλευρές του χαρακτήρα του: καλόκαρδος, συμπονετικός, συνετός, προσγειωμένος και στις χαρές αλλά και στις δυσκολίες της μέχρι τώρα ζωής του. Ο Γίγαντας, λοιπόν, βουτά στα βαθιά. Βουτά στη σπηλιά, στον βυθό της θάλασσας για να βρει τον θησαυρό και να σώσει την οικογένειά του. Ταυτόχρονα, ως μια άλλη Αλίκη, μέσα από την

κατάδυσή του βουτά συμβολικά στο «μέσα» του, σε όσα τον πονούν και τον βασανίζουν σε μια πορεία ωρίμανσης και ανδροποίησης. Μια πορεία που γίνεται μέσα στη νύχτα, όταν το σκοτάδι καλύπτει τα πάντα: τις ντροπές, τα φέματα, το απαγορευμένο. Μια πορεία που όλοι οι νέοι διανύουν, ο καθένας με τον τρόπο του, έχοντας πλάι τους την πατρική φιγούρα.

Το παρατσούκλι «Γίγαντας» εδώ έχει μετωνυμική σημασία. Ο Αργύρης είναι κοντός, απόμακρος και χαμένος στον κόσμο του, αλλά στην ουσία είναι γίγαντας στην ψυχή και στο μυαλό. Γίγαντας στην αντιμετώπιση όλων των δυσκολιών που του έφερε η ζωή.

Κι εδώ περνάμε σε έναν άλλον βασικό ήρωα της ιστορίας, τον Γόη. Γιατί μπορεί η πατρική φιγούρα από την αρχή του κειμένου να διαλύεται και να απομυθοποιείται με τον χειρότερο τρόπο, ωστόσο υπάρχει ένα άλλο πρόσωπο που την αντικαθιστά. Ο Γόης, ο καλύτερος φίλος του Παύλου, του πατέρα του Αργύρη, είναι εκείνος που κινεί τα νήματα της πλοκής. Είναι εκείνος που γνωρίζει τα πάντα για τον πατέρα του και που σταδιακά τα αποκαλύπτει στον Αργύρη και στον αναγνώστη, γεγονός που κλιμακώνει την πλοκή, την αγωνία και το μυστήριο. Ο Γόης αποκαθιστά τη σχέση πατέρα-γιου, δίνοντας την ολοκληρωμένη εικόνα του Παύλου. Ο Παύλος δεν ήταν απλώς ο χαρτοπαίχτης που εγκατέλειψε την οικογένειά του μέσα στα χρέη αδιαφορώντας για την τύχη της. Ήταν φίλος, χουβαρντάς, λεβέντης, καλόκαρδος, με μπέσα. Μέσα από μια εγκιβωτισμένη αφήγηση της ιστορίας του μαθαίνουμε πως ο πατέρας του Αργύρη, προσπαθώντας να κάνει το όνειρό του πραγματικότητα, έπεσε έξω με τα οικονομικά του λόγω της κρίσης. Έτσι άρχισε να παίζει, για να μπορέσει να ορθοποδήσει. Όταν διαπίστωσε πως δεν τα καταφέρνει, έφυγε για να βγάλει χρήματα και να ξεχρεώσει, χωρίς να δίνει σημεία ζωής, γιατί η ντροπή τον έπνιγε.

Κι ενώ ο αναγνώστης αναρωτιέται αν τελικά ο Παύλος ήταν παλικάρι ή απλώς δειλός, ένα νέο στοιχείο εμφανίζεται που και πάλι κατά κάποιο τρόπο τον εξιλεώνει, σαν να θέλει η συγγραφέας να τον προστατεύσει, να μην τον αποδομήσει τελείως: Ο χάρτης του θησαυρού. Ο χάρτης είναι η κληρονομιά του πατέρα στον γιο. Ο Αργύρης παραλαμβάνει, συνεχίζει και τελειώνει αυτό που ο πατέρας του δεν είχε τολμήσει, δίνοντας μια λύση στα προβλήματα και επαναφέροντας τη γιαγιά του στη ζωή. Κι ενώ ο Παύλος δεν επιστρέφει ποτέ, η ισορροπία αποκαθίσταται μέσα από τα αόρατα νήματα που κινεί με την απουσία του. Ο Γίγαντας μέσα από εμπόδια και με κίνδυνο της ζωής του ωριμάζει, ενηλικιώνεται και παίρνει τη ζωή στα χέρια

ΤΟΥ.

Στο περιθώριο των εξελίξεων δυο παπαδιαμαντικές φιγούρες πλαισιώνουν την αφήγηση και τους πρωταγωνιστικούς χαρακτήρες. Η μαυροφορεμένη μητέρα που παλεύει με τον πόνο, τη σκληρότητα της επιβίωσης και την κατακραυγή του νησιού και η γιαγιά. Η γιαγιά μουγγή και «σαλεμένη», δεν τρώει, δεν πλένεται, θρηνώντας την απώλεια του γιου της Παύλου. Η άλλοτε περήφανη αρχόντισσα και καπετάνισσα του νησιού, χωρίς να πάψει ποτέ να αγαπά το παιδί της, βιώνει την εγκατάλειψη επιλέγοντας τον δρόμο της σιωπής και της αυτοκαταστροφής. Μέσα από αυτό το αδιέξοδο τη βγάζει μόνο η άλλη μεγαλύτερη αγάπη της, ο εγγονός της. Ο κίνδυνος που διατρέχει η ζωή του Αργύρη την επαναφέρει και την κινητοποιεί, προκειμένου να προφυλάξει το νεότερο μέλος της γενιάς της.

Κι έτσι κλείνει η όμορφη ιστορία της Έλενας Αρτζανίδου. Η αφήγηση ολοκληρώνεται, χωρίς όμως να εξαντλείται. Ο αναγνώστης έχει ακόμη κενά να καλύψει μόνος του, χωρίς την καθοδήγηση της συγγραφέως. Κι αυτό είναι που δίνει στο βιβλίο μεγαλύτερη αξία.

Ολοκληρώνοντας, θα ήθελα να σταθώ σε δυο ακόμη σημεία. Η πρωτοπρόσωπη αφήγηση που επιλέγει η συγγραφέας δίνει σε όλο το κείμενο μια άλλη δυναμική και ζωντάνια. Μια δυναμική που ταιριάζει στον Γίγαντα και που κάνει τον αναγνώστη να ταυτίζεται μαζί του ακόμη περισσότερο. Η δυναμική αυτή αποτυπώνεται και στην πλοκή του βιβλίου που εξελίσσεται κλιμακωτά κρατώντας το ενδιαφέρον και την αγωνία συνεχώς σε ένταση. Κι ενώ το ένα μυστήριο με το φευγικό του πατέρα έχει λυθεί, ξεκινά ένα άλλο μυστήριο, αυτό του θησαυρού, που δίνει νέα ώθηση στην πλοκή. Με τη συγκεκριμένη αφηγηματολογική επιλογή της, η Έλενα Αρτζανίδου κατορθώνει να συνδέσει δυο είδη μυθιστορημάτων, το κοινωνικό μυθιστόρημα και το μυθιστόρημα περιπέτειας. Μέσα από το γνωστό μοτίβο του χάρτη-θησαυρού, η Αρτζανίδου κάνει αυτό που πολύ καλά ξέρει: να «πλέκει» αριστοτεχνικά θέματα και καταστάσεις, δίνοντας τη δική της προσωπική ταυτότητα στα κείμενά της.

Πιάσε το τιμόνι, Γίγαντα

Έλενα Αρτζανίδου

Εικονογράφηση: Γιώργος Χαλκιάς

Ψυχογιός

104 σελ.

ISBN 978-618-01-1867-4

Τιμή: €7,70